

DOI [https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-22\(51\)-264-276](https://doi.org/10.32405/2522-9931-2022-22(51)-264-276)
УДК 351:328.185

Куракіна Валерія Валентинівна,
здобувач третього (доктор філософії) освітнього рівня
спеціальності «Публічне управління та адміністрування»
кафедри публічного управління і проектного менеджменту
Навчально-наукового інституту менеджменту та психології
ДЗВО «Університет менеджменту освіти».
Київ, Україна.

 <https://orcid.org/0000-0002-9818-8384>
lerlerrra.k@gmail.com

ЦИФРОВА ПІДТРИМКА БІЗНЕСУ ТА РОЗВИТОК ІТ-ІНДУСТРІЇ В УКРАЇНІ У ВОЄННИЙ ПЕРІОД

Анотація. У статі здійснено науково-теоретичний аналіз цифрової підтримки бізнесу та розвитку ІТ-індустрії в Україні у воєнний період. Військові дії на території нашої країни негативно впливають на функціонування та розвиток усіх суб'єктів бізнесу і завдають нещадних руйнувань економіці України. У той час робота українського бізнесу під час воєнного стану є особливо важливим джерелом поповнення державного бюджету та створення робочих місць. Тому для України зараз особливо актуальними є розробка та реалізація ефективної державної політики підтримки розвитку бізнесу з метою створення сприятливих умов для його відкриття та ведення. Пріоритетність державного регулювання та підтримки бізнесу в умовах війни визначає необхідність переходу від прямого адміністративного сприяння до формування сприятливого економічного і соціального середовища щодо удосконалення механізмів стимулювання розвитку суб'єктів бізнесу. У статті досліджено внесення змін до законодавства, які стосуються політики оподаткування суб'єктів господарювання в воєнний період, зокрема щодо нарахування і сплати єдиного податку та єдиного соціального внеску. Визначено, що вектор розвитку, спрямований на цифровізацію економіки, який прийнятий на державному рівні, створює сприятливі умови для функціонування ІТ-суб'єктів господарювання. Розкрито основні проблеми розвитку ІТ-індустрії в Україні у воєнний період та виділено основні тенденції та проблеми функціонування ІТ-галузі. Недоліки і складнощі, з якими стикаються в процесі функціонування господарські суб'єкти, вказують про необхідність розвивати як державну систему підтримки бізнесу, так і ініціативу

підприємців, малих і середніх підприємств з об'єднання зусиль у сфері державно-фінансової діяльності. Проаналізовано заходи та проекти органів державної влади з початку війни – Міністерства цифрової трансформації України, Міністерства економіки України, інших суб'єктів, що забезпечують підтримку бізнесу.

Ключові слова: публічне управління та адміністрування; державна підтримка розвитку бізнесу; урядова програма релокація бізнесу; механізми публічного управління підтримки бізнесу в умовах війни; Портал «Дія»; стратегія розвитку ІТ-індустрії в умовах війни і поствоєнний період.

ВСТУП / INTRODUCTION

Постановка проблеми. Цифрова підтримка бізнесу та розвиток ІТ-індустрії в Україні в останні роки є одним з пріоритетів розвитку держави, поєднуючи можливості інноваційного розвитку та економічного зростання. Завдяки активному впровадженню цифрових технологій Україна за останні роки має цифровий паспорт громадянина, цифровий закордонний паспорт, цифровий COVID-сертифікат, водійські права та безліч цифрових послуг, на які вже не потребуються витратити багато часу у чергах та носити з собою купу паперів. Україна посіла 8 місце за технологічними компетенціями серед 100 країн світу та увійшла до трійки лідерів серед країн, де найбільше використовують криптовалюту.

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну стало важким ударом по бізнесу та ІТ-індустрії, зупинивши виробництво багатьох підприємств, зруйнувавши логістику та ланцюги постачання, які підприємці напружували роками. За оцінками Національного банку, під час війни економіка України втрачає 50% «невиробленого» ВВП. Тобто кожен тиждень коштує національній економіці понад 50 млрд грн. І це без втрат від руйнувань. МВФ оцінює втрати України через військове вторгнення російських окупантів 35 відсотками ВВП.

Як свідчить дослідження про стан українського бізнесу в період воєнного стану, проведене серед учасників тендерів у Prozorro, у якому взяли участь 372 підприємця з усієї країни, 48% опитаних бізнесів зараз працюють, зокрема, в Західній Україні продовжують працювати 62% підприємств, у Центральній – 55%. Водночас серед усіх підприємців, які продовжують роботу, 85% відзначило скорочення кількості замовлень. Це зумовило необхідність змінити профіль бізнесу, що відобразилося у тому, що 6% опитаних підприємців уже змінили, а 19% планують змінити фокус свого бізнесу, щоб більше відповідати потребам воєнного часу [1].

Таким чином, перезапуск економіки у воєнний час є одним з найбільш пріоритетних завдань уряду України. Держава має допомогти компаніям відновити діяльність, щоб у них була можливість і далі сплачувати податки й надавати робочі місця. Це актуалізує питання про подальший розвиток та впровадження інформаційно-комунікаційних технологій в управлінні розвитком бізнесу та формуванні відповідної стратегії розвитку ІТ-індустрії в умовах війни і поствоєнний період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Завдання підвищення конкурентоспроможності ІТ-індустрії, а також інші питання теоретичного та практичного характеру, що стосуються цифровізації управлінських процесів, розглядаються в дослідженнях вчених, серед яких: М. Чайковська, Л. Довгань, В. Соловйов, М. Авксентьев, П. Бубенко та ін. Проте відсутність ефективної стратегії розвитку та нестабільність загальної економічної ситуації в країні суттєво вплинули на розвиток ІТ-індустрії, що актуалізує необхідність подальших досліджень у цій галузі.

Як свідчить аналіз наукових публікацій та актуальних інформаційних джерел, невирішеними питаннями залишаються обґрунтування та розробка практичних рекомендацій для органів публічної влади щодо розроблення дієвих механізмів реалізації управлінських процесів на основі цифровізації та стимулювання розвитку ІТ-сфери для впровадження новітніх інструментів державної регуляторної політики.

Отже, важливість цифрової підтримки бізнесу та розвитку ІТ-індустрії є беззаперечною і сприятиме модернізації управлінських процесів, особливо в умовах війни.

МЕТА ТА ЗАВДАННЯ / AIM AND TASKS

Метою статті є аналіз розвитку цифрової підтримки бізнесу та ІТ-індустрії в Україні в умовах війни та розробка практичних рекомендацій для органів публічної влади щодо стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні.

Відповідно до зазначеної мети у статті поставлено такі **завдання**:

- визначити особливості функціонування ІТ-індустрії в Україні на сучасному етапі розвитку;
- проаналізувати заходи, які здійснюються у державі щодо цифрової підтримки бізнесу та розвитку ІТ-сфери;
- розглянути цифрові інструменти, які впроваджуються Міністерством цифрової трансформації в умовах війни, та напрями міжнародної співпраці у цій сфері;

- визначити проблемні питання подальшого розвитку цифрової підтримки бізнесу та ІТ-сфери.

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ДОСЛІДЖЕННЯ / THE THEORETICAL BACKGROUNDS

ІТ-індустрія – це широкомасштабне виробництво інформаційних товарів і послуг різного типу на базі найновіших ІТ-технологій (від газет, часописів і книжок до комп'ютерних ігор та інформаційного наповнення (контенту) мереж). Вона складається з двох різних частин: виробництво інформаційної техніки і виробництво безпосередньо інформації. Використання ІТ-галузі значно сприяє модернізації інформаційно-телекомунікаційної системи, скорочує управлінські витрати, змінює систему взаємовідносин суб'єктів економіки, розширює доступ товаровиробників та населення до інформаційних джерел. Принципово змінюються можливості отримання, зберігання, поширення інформації, підвищується ефективність економічних контактів учасників ринків.

Ці переваги ІТ-сфери активно використовуються в Україні в процесі цифровізації економічних та управлінських процесів, що стало особливо важливим в умовах війни. Завдяки цифровізації значна частина публічних послуг може здійснюватися в цифровому форматі. Це надало змогу запропонувати відповідні цифрові інструменти для підтримки бізнесу та реалізації таких програм як релокація бізнесу, розвиток каналів комунікацій та інструментів для просування бізнесів в Україні.

МЕТОДИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESEARCH METHODS

Для досягнення мети у статті використано комплекс наукових методів, які забезпечили концептуальну цілісність дослідження, зокрема: системний – для висвітлення концептуальних основ функціонування ринку ІТ-продуктів; структурно-функціональний, порівняльний, цільовий методи – для обґрунтування стратегічних пріоритетів ІТ-сфери, виявлення специфіки її розвитку в нинішніх реаліях.

РЕЗУЛЬТАТИ ДОСЛІДЖЕННЯ / RESULTS OF THE RESEARCH

На даний час, в умовах війни, українська влада у сфері цифрової підтримки бізнесу та розвитку ІТ-індустрії в країні зосереджує зусилля на тому, щоб максимально зберегти бізнес, робочі місця та підтримати економіку України. Серед заходів, які спрямовані на підтримку бізнесу і використовують інформаційно-комунікаційні технології, слід виділити наступні:

1) урядові програми: працевлаштування внутрішньо переміщених осіб; тимчасове переміщення підприємств; огляд усіх ініціатив щодо релокації підприємств;

2) кредитні програми: кредитування підприємств за програмою 5–7 – 9%; кредитування аграріїв; додаткова підтримка аграріїв;

3) експортна діяльність: роз'яснення щодо нововведень; експорт в умовах війни [2].

Держава закликає бізнес у відносно спокійних регіонах відновлювати роботу. Уряд запропонував для відновлення і підтримки бізнесу такі заходи:

1) ФОПів 1 і 2-ї груп звільнено від сплати ЄСВ на час воєнного стану ті впродовж року після його скасування;

2) підприємства та ФОП 3-ї групи звільняються від сплати ЄСВ за найманих працівників, призваних до лав ЗСУ, інших озброєних формувань (зокрема територіальної оборони). Внесок буде сплачено коштом держави;

3) відтермінування сплати податків для всіх підприємств, які не спроможні їх сплатити;

4) відтермінувати використання РРО для всіх ФОП;

5) скасування всіх заходів ринкового та споживчого нагляду з усіх питань, крім регулювання цін і контролю над ціноутворенням. Введення мораторію на проведення перевірок усіх видів бізнесу.

Для допомоги з релокації бізнесу ДП «Прозорро.Продажі» за ініціативи Мінекономіки, за підтримки Мінцифри та Національного проекту «Дія.Бізнес» запустили платформу цифрової взаємодії `relocate.prozorro.sale`. ІТ-система доступна для підприємств, які потребують переміщення, та компаній, які готові надати для цього приміщення чи інші активи. Бізнес, який подав заявки на релокацію, бачитиме актуальний статус свого запиту в особистому кабінеті на майданчиках, які допомагатимуть з організаційними питаннями. Компанії, які хочуть допомогти підприємствам із релокацією, матимуть змогу опублікувати свої пропозиції у формі відкритого реєстру (наприклад, нерухомості або іншого майна). Представники Мінекономіки, військові адміністрації, компанії, які допомагають із логістикою, та інші учасники процесу зможуть опрацьовувати заявки на релокацію у системі, що спростить та оптимізує процес управління процесом переїзду. Для реалізації проекту з релокації світовий вендор Microsoft Corporation надав у користування хмарні сервіси в межах загальної програми підтримки державних органів та бізнесу [4].

Наразі реалізація програми релокації здійснюється на основі таких нормативно-правових актів Уряду та Мінекономіки:

1. Постанова Уряду № 305 від 17.03.2022 р. регламентує безоплатне перевезення майна вітчизняних підприємств, установ та організацій

згідно з переліком, який формується Міністерством економіки і передається до Міністерства інфраструктури;

2. Розпорядженням Уряду № 246-р від 25.03.2022 р. передбачає план невідкладних заходів з переміщення у разі потреби виробничих потужностей суб'єктів господарювання з територій, де ведуться бойові дії та/або є загроза бойових дій, на безпечну територію [4].

Для стимулювання економіки України запроваджено пільгове кредитування для підприємців під 0% на час дії воєнного стану.

Для того, щоб вся актуальна інформація була доступна підприємцям, в тому числі про державні та донорські програми, приватні ініціативи підтримки підприємців в умовах війни Мінцифра зібрала інформацію для підприємців на порталі Дія. Бізнес на одній сторінці <https://business.diia.gov.ua/wartime>. Сторінку розроблено командами Офісу з розвитку підприємництва та експорту й національного проєкту Дія. Бізнес спільно з Мінцифрою та Міністерством економіки України.

Крім того, Національний проєкт із розвитку підприємництва Дія. Бізнес, Офіс з розвитку підприємництва та експорту, практична школа комунікацій Bazilik запускають навчальну програму «Говорить бізнес. Де і як комунікувати під час війни». Навчальна програма допоможе власникам бізнесів розумітися на каналах комунікацій та інструментах для просування бізнесів в Україні.

В рамках міжнародної співпраці слід виділити такі важливі заходи як:

1) розвиток платформи з пошуку міжнародних проєктів для українських підприємців. Наприклад, Інститут маркетингу (Естонія) у співпраці з Офісом з розвитку підприємництва та експорту запустили проєкт з підтримки бізнесу [Biz For Ukraine](#) для українських компаній, які мають можливість дистанційно надавати сервісні послуги для іноземних компаній. Українські компанії отримують можливість знайти міжнародні проєкти на ринках країн ЄС, а іноземні компанії – послуги від кваліфікованих спеціалістів з України;

2) реалізація програми [EU4Business](#), яка продовжує діяльність в Україні, щоб підтримати малих і середніх підприємців під час воєнного стану в країні. Серед ініціатив програма планує надавати підтримку малим і середнім підприємствам через бізнес-об'єднання – кластери, торгово-промислові палати, громадські організації у територіальних громадах. Серед головних завдань екстреної підтримки Програми: зберегти робочі місця й підтримати економіку України; інтегрувати внутрішньо переміщених осіб та жінок у місцеві ланцюги створення доданої вартості та бізнес-мережі; допомогти диверсифікувати свої бізнес-моделі та

розглянути можливість цифрової доставки продуктів і послуг; залучити українську діаспору в допомогу українському бізнесу. Програма вже підтримала понад 10 000 підприємців та їхніх співробітників;

3) Google запускає фонд підтримки для українських стартапів на 5 млн. дол., згідно з якою українські підприємці зможуть розвивати свій бізнес, зміцнювати свою громаду під час війни та продовжити стабільну роботу після перемоги. Обрані стартапи отримують до 100 000 дол. на бездольовій основі. Також візьмуть участь у програмі менторської підтримки від Google, матимуть продуктову підтримку та кредити в Google Cloud.

Серед вітчизняних ініціатив важливою є реалізація програми прямої допомоги українцям – фінансування товаровиробників на місцях. Наприклад, українська компанія ТОВ «Економіка довіри» запускає програму фінансування українських товаровиробників на місцях. Компанія, підприємство чи ФОП, які працюють на території України та мають можливість допомогти українцям і надати матеріальну допомогу безплатно та без цілі на прибуток, можуть долучитися до проекту.

Міністерство економіки України у Telegram створило чат-бот @TrudEconomBot, за допомогою якого можна знайти інформацію про організацію трудових відносин під час війни. У сервісі за розділами систематизовано відповіді на поширені запитання щодо особливостей трудових відносин під час воєнного стану, зокрема надання відпусток, оплати праці, ведення документації тощо.

Окрему увагу треба звернути на те, що держава зацікавлена у подальшому розвитку ІТ-сфери в Україні, яка, з-поміж іншого, має величезний експортний потенціал. Після російського вторгнення українські ІТ-підприємства зберегли 95% обсягів контрактів, тобто успішно адаптувалися до надзвичайно складних умов. Ще 77% компаній отримали нових клієнтів під час війни. Результати роботи ІТ-галузі – 2 млрд дол. за I квартал 2022 року. Це найвищий показник з експорту комп'ютерних послуг за всю історію ринку [6].

ІТ-фахівці надають потужну підтримку обороні держави. 3% працівників ІТ-компаній приєдналися до ЗСУ, ще 9% стали частиною всесвітнього кіберфронту проти агресора. Щомісяця підприємства галузі сплачують 222 млн. грн. податків, чверть компаній зробили це наперед, що принесло бюджету додаткові 165 млн грн. [5].

Міністерства цифрової трансформації України, відповідно до покладених на нього завдань, зокрема, забезпечує збір, обробку та облік інформаційних повідомлень про пошкоджене та знищене нерухоме майно (квартири, інші житлові приміщення в будівлі, приватні житлові будинки,

садові та дачні будинки) внаслідок бойових дій, терористичних актів, диверсій, спричинених військовою агресією Російської Федерації, засобами Єдиного державного вебпорталу електронних послуг, зокрема з використанням мобільного додатка Єдиного державного вебпорталу електронних послуг (Дія); забезпечує обробку та оприлюднення інформації про використання коштів, що надходять на офіційні рахунки для пожертв на підтримку України «United24» (підпункти 113, 114 пункту 4 Положення про Міністерство цифрової трансформації України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 18.09.2022 № 856) [7].

З метою зменшення впливу військової агресії з боку рф у мобільному додатку Порталу Дія («Дія») у період з 24.02.2022 року створено нові функції, зокрема: «Допомога армії», «Гра «Байрактар», «єДокумент», «Надання допомоги в рамках Програми «єПідтримка», «Допомога найманним працівникам та фізичним – особам підприємцям», «Подача повідомлення про пошкоджене та знищене рухоме та нерухоме майно», «Призначення статусу внутрішньо переміщеної особи та допомога внутрішньо переміщеним особам», «Дія-TV», «Дія-Радіо» та чат-бот «єВорог».

Також створено сайт <https://brave.ua>, який вже став свого роду брендом та всіляко сприяє допомозі та підтримці Україні та українцям у всіх країнах світу.

Слід зазначити, що зараз Україна – це одна із країн, де найбільше Starlink у світі. Вони допомагають відновлювати інфраструктуру. У багатьох населених пунктах, де відбувались бойові дії, зв'язок з'явився завдяки Starlink. Але сподіватись, що ІТ-індустрія надійно захищена та продовжуватиме й надалі активно зростати сама по собі не варто. Адже відомо, що в переважній більшості (95%+) ІТ продукти та послуги експортуються за кордон.

Тобто індустрія практично повністю експортно орієнтована та залежить від іноземних замовлень. А враховуючи широкомасштабну війну на території України, замовники вже починають активно аналізувати інші країни, де якість продукту може бути нижча, а ціна вища, але де є прогнозованість та стабільність. У цьому контексті важливим елементом задля покращення позицій України є прямі переговори з клієнтами, які важливо проводити в живу, віч-на-віч.

Хоча і механізм бронювання критично важливих фахівців від мобілізації наразі функціонує, але він не є дуже ефективним: розгляд заявок займає багато часу, перелік професій, які не можна бронювати – доволі широкий та більшість заявок повертається не підписаними.

Як наслідок, окремі важливі фахівці не мають змоги виїхати за кордон у короткострокове відрядження, за умови обов'язкового повернення до України відповідно до чинного законодавства [10].

Крім цього, нещодавні зміни внесені до постанови НБУ ускладнили ситуацію навколо експортно орієнтованих галузей економіки, зокрема ІТ. Відповідно до документа наразі існує необхідність продавати валюту через банки. Так ІТ-спеціалісти, отримуючи доларові надходження, можуть продавати валюту тільки по офіційному курсу НБУ, втрачаючи до 30% доходу. Насправді це є проблемним питанням не тільки для ІТ, а й для інших бізнесів.

Ситуація, що склалась, доволі вразливо відзначилась на діяльності підприємств та обмежує їх можливість у матеріальному стимулюванні та підтримці працівників, їх сімей під час воєнного стану, що зменшує надходження до бюджету України у вигляді податків та зборів через зменшення фонду оплати праці [11]. Експортери чітко розуміють, що держава виконує функцію захисту. Однак, обмежуючими методами економіку навряд чи вдасться стимулювати.

ВИСНОВКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ПОДАЛЬШИХ ДОСЛІДЖЕНЬ / CONCLUSIONS AND PROSPECTS FOR FURTHER RESEARCH

Наведені дані свідчать про те, що державна підтримка бізнесу в умовах війни продовжується, незважаючи на складні умови і брак коштів, адже активізація бізнес-діяльності – це ключовий фактор посилення економічної стійкості держави, а отже, і її здатності ефективно протистояти агресору. Такі важливі рішення як послаблення вимог щодо ведення бізнесу, доступне кредитування, можливості релокації з територій, де ведуться активні бойові дії, та інші поліпшення, які дозволять бізнесу продовжувати функціонувати, мають наразі цифрову підтримку, яка стала важливим фактором реалізації державних і міжнародних програм.

Безумовно, ІТ-індустрія, як один із локомотивів розвитку української економіки, має гарні перспективи розвитку, а нові цифрові можливості стануть базою у побудові дружніх відносин демократичної держави з соціально активними громадянами. Жорстока війна стала складним випробуванням для високотехнологічної індустрії України, але водночас, вона є стимулом для її швидкої адаптації до нових умов існування. Всі розуміють, що після перемоги України над загарбником буде багато роботи, щоб збудувати нову міцну українську цифрову державу, яка стане важливою частиною Євроспільноти.

Роль малого та середнього підприємництва в економічному житті суспільства неможливо переоцінити, оскільки воно сприяє економічному зростанню в країні, підвищує рівень зайнятості населення, формує здорову конкуренцію, сприяє розвитку інноваційної діяльності, вирішенню багатьох соціальних проблем. У цьому вкрай важливою є державна підтримка підприємництва з метою створення сприятливих умов для його подальшого розвитку. Разом з тим, в умовах цифрової глобалізації ефективна реалізація розвитку та підтримки підприємництва в умовах воєнного стану неможлива без впровадження в діяльність самих суб'єктів підприємництва інформаційних технологій.

Тому вважаємо, що в післявоєнний період цифрова підтримка бізнесу має посилюватися та реалізовуватися як у державних, так і міжнародних програмах розвитку українського бізнесу, впровадження нових бізнес-процесів. Також подальші кроки вдосконалення системи публічного управління в Україні повинні відбуватись на основі процесів завершення адміністративної та адміністративно-територіальної реформ, впровадження електронного врядування в діяльності органів публічної адміністрації, подальше завершення конституційної реформи у частині децентралізації влади, що передбачає собою передачу повноважень органам місцевого самоврядування, реформування системи публічного управління на основі врахування досвіду функціонування систем публічного управління в зарубіжних країнах, використання сучасних концепцій й управлінських напрямів.

Перспективи подальших досліджень. У подальших дослідженнях цієї проблематики є необхідність розглянути стратегічні та оперативні цілі цифрової підтримки бізнесу та ІТ-індустрії в Україні, визначити основні механізми публічного управління для їх реалізації та перспективи розвитку цієї сфери у поствоєнний період у відповідності до амбітної мети України увійти у числа найбільш розвинутих цифрових держав.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ / REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Становище бізнесу в період воєнного стану. ДП «ПРОЗОРРО» [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/zszaPb> Дата звернення: Квіт. 05, 2022.
- [2] Міністерство та Комітет цифрової трансформації України. (2022, Квіт. 11). *В Україні запустили єдину платформу цифрової взаємодії для допомоги в релокації бізнесу.* [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/Megyb1> Дата звернення: Квіт. 11, 2022.

- [3] Мультимедійна платформа іномовлення України. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/fUZFnn> Дата звернення: Квіт. 03, 2022.
- [4] Міністерство економіки України. Програма релокації підприємств. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/jbMxaq> Дата звернення: Берез. 29, 2022.
- [5] IT-індустрія в умовах війни забезпечила \$2 млрд експортних надходжень. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/sXVSt1> Дата звернення: Трав. 10, 2022.
- [6] Уряд обіцяє підтримувати IT-сектор під час війни. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/QifKdc> Дата звернення: Трав. 13, 2022.
- [7] Кабінет Міністрів України. (2019, Верес. 18). Постанова № 856 «Положення про Міністерство цифрової трансформації України». [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/clvQR6>
- [8] Цифрова блокада Росії та Starlink в Україні – інтерв'ю з міністром Федоровим. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/xxkcm> Дата звернення: Квіт. 21, 2022.
- [9] Українська IT-індустрія: робота в умовах війни та подальші перспективи. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/wyoYLu> Дата звернення: Черв. 17, 2022.
- [10] IT-індустрія під час війни: в Roosh та Reface вважають, що після перемоги Україна отримає величезний доступ до інвестицій. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/a iwPla> Дата звернення: Черв. 17, 2022.
- [11] Цифровий фронт: як війна змінила IT-індустрію в Україні. [Електронний ресурс]. Доступно: <https://is.gd/Nuo23x> Дата звернення: Черв. 20, 2022.

DIGITAL BUSINESS SUPPORT AND IT INDUSTRY DEVELOPMENT IN UKRAINE DURING THE WAR PERIOD

Valeriia Kurakina,

holder of the third (doctor of philosophy) educational level specialty "Public management and administration",
Department of Public Administration and Project Management
Educational and Scientific Institute of Management and Psychology
SIHE «University of Educational Management».
Kyiv, Ukraine.

 <https://orcid.org/0000-0002-9818-8384>
lerlerrra.k@gmail.com

Annotation. In the article, a scientific and theoretical analysis of digital business support and the development of the IT industry in Ukraine during the war period was carried out. Military actions on the territory of

our country negatively affect the functioning and development of all business entities and cause merciless destruction to the economy of Ukraine. At that time, the work of Ukrainian businesses during martial law was a particularly important source of replenishing the state budget and creating jobs. Therefore, the development and implementation of an effective state policy to support business development in order to create favorable conditions for its opening and management are especially relevant for Ukraine. The priority of state regulation and business support in wartime conditions determines the need to transition from direct administrative assistance to the formation of a favorable economic and social environment for improving the mechanisms for stimulating the development of business entities. The article examines the introduction of changes to the legislation, which relate to the policy of taxation of economic entities during the war period, in particular, regarding the calculation and payment of a single tax and a single social contribution. It was determined that the vector of development aimed at digitalization of the economy, which was adopted at the state level, creates favorable conditions for the functioning of IT business entities. The main problems of the development of the IT industry in Ukraine during the war period are revealed, and the main trends and problems of the functioning of the IT industry are highlighted. The shortcomings and difficulties faced by economic entities in the process of functioning indicate the need to develop both the state business support system and the initiative of entrepreneurs, small and medium-sized enterprises to join forces in the field of state financial activity. The measures and projects of state authorities since the beginning of the war – the Ministry of Digital Transformation of Ukraine, the Ministry of Economy of Ukraine, and other entities that provide business support – have been analyzed.

Keywords: public management and administration; state support for business development; government business relocation program; mechanisms of public management of business support in conditions of war; Portal "Diia"; IT industry development strategy in the war and post-war period.

REFERENCES (TRANSLATED AND TRANSLITERATED)

- [1] Stanovyshche biznesu v period voiennoho stanu. DP «PROZORRO» [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/zszaPb> Data zvernennia: Kvit. 05, 2022.
- [2] Ministerstvo ta Komitet tsyfrovoy transformatsii Ukrainy. (2022, Kvit. 11). V Ukraini zapustyly yedynu platformu tsyfrovoy vzaiemodii dlia dopomohy

- v relokatsii biznesu. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/Megyb1>
Data zvernennia: Kvit. 11, 2022.
- [3] Multymediina platforma inomovlennia Ukrainy. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/fUZFNN> Data zvernennia: Kvit. 03, 2022.
- [4] Ministerstvo ekonomiky Ukrainy. Prohrama relokatsii pidpriemstv. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/jbMxag> Data zvernennia: Berez. 29, 2022.
- [5] IT-industriia v umovakh viiny zabezpechyla \$2 mlrd eksportnykh nadkhodzen. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/sXVSt1> Data zvernennia: Trav. 10, 2022.
- [6] Uriad obitsiaie pidtrymuvaty IT-sektor pid chas viiny. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/QIfKdc> Data zvernennia: Trav. 13, 2022.
- [7] Kabinet Ministriv Ukrainy. (2019, Veres. 18). Postanova № 856 «Polozhennia pro Ministerstvo tsyfrovoi transformatsii Ukrainy». [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/cJvQR6>
- [8] Tsyfrova blokada Rosii ta Starlink v Ukraini – interviu z ministrom Fedorovym. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/xxkcma> Data zvernennia: Kvit. 21, 2022.
- [9] Ukrainska IT-industriia: robota v umovakh viiny ta podalshi perspektyvy. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/wyoYLu> Data zvernennia: Cherv. 20, 2022.
- [10] IT-industriia pid chas viiny: v Roosh ta Reface vvazhaiut, shcho pislia peremohy Ukraina otrymaie velycheznyi dostup do investytsii. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/aiwPla> Data zvernennia: Cherv. 17, 2022.
- [11] Tsyfrovyi front: yak viina zminyla IT-industriiu v Ukraini. [Elektronnyi resurs]. Dostupno: <https://is.gd/Nuo23x> Data zvernennia: Cherv. 20, 2022.

*Стаття надійшла до редакції
10 жовтня 2022 року*